

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „TYGODNIK SPORTOWY“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14.
Oddziały: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5 — w Poznaniu, ul. Św. Marcina 37 —
w Toruniu, ul. Mostowa 17 — w Grudziądzu ul. Groblowa 5 —
w Gdyni, ul. Św. Jańska 1282.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.15 zł. miesięcznie,
9.45 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.54 zł. miesięcznie, 10.61 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 7.15 zł., zagranicę 9.65 zł. miesięcznie.

W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie,
strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma,
a abonenci nie mają prawa do odszkodowania.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Redakcja 316, 326, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Oddziały: Bydgoszcz 1299, 699, Poznań 3600, Toruń 800, Grudziądz 294, Gdynia 1460.

Numer 295.

BYDGOSZCZ, wtorek dnia 22 grudnia 1931 r.

Rok XXV.

Dlaczego Hoover ogłosił moratorium?

Banki nowojorskie w strachu o los swych kapitałów popierają roszczenia niemieckie.

(Telefonem od własnego korespondenta)

Berlin, 21. 12. Według doniesień z Bazylei walka o ułożenie końcowego sprawozdania przez komisję rzeczoznawców na podstawie planu Younga nie została zakończona. **Pomiędzy grupą amerykańsko-angielską a francuską istnieją głębokie zasadnicze różnice** nie tylko co do samej konstrukcji sprawozdania, ale również co do wniosków i zleceń, jakie sprawozdanie to ma przedstawić poszczególnym rządóm.

Jedenastu członków komisji doradczej zebrało się wczoraj jeszcze raz u prezydenta Beneducego, gdzie odbyło **5-godzinne tajne posiedzenie**, jednakowoż bez widocznego rezultatu. Oczekują że w dniu dzisiejszym uda się komisji redakcyjnej złożonej z 4 członków, mianowicie Melchjora, prof. Rista, Laytona i Beneducego zakończyć pracę i przedstawić wygotowane sprawozdanie.

W międzyczasie ostra walka o moratorium Hoovera, tocząca się w Stanach Zjednoczonych nie pozostała bez wpływu na komisję bazylejską. Mianowicie przy formułowaniu wniosków musi nastąpić określenie, co się ma stać po upływie moratorium, które kończy się w lipcu 1932 r. Z jednej strony pomimo ratyfikacji (zatwierdzenia) przez izbę reprezentantów sytuacja uległa pewnemu wyjaśnieniu, z drugiej strony zastrzeżenie jakie zajęła izba reprezentantów, że **jest to ostatni raz, w którym Ameryka zgadza się na odroczenie spłat długów**, stanowi znaczne obciążenie w rozwoju stosunków. Z przebiegu obrad w komisji finansowej senatu, która również przyjęła plan Hoovera widać jednak, że **nastroje proniemieckie** przeważają.

Prezydent National City Bank Mitchell, którego przesłuchiowano w komisji finansowej senatu zeznał, że **w Europie istnieje ogólny bunt przeciwko płaceniu długów** oraz że **w Europie wyrasta młodzież, która o wojnie światowej nie nie widziała i nie chce wzięć na siebie obowiązków spłacenia reparacji i długów przez lat 50.** Dotychczasowy system reparacji, który zmusza Niemcy przez lat 62 do płacenia odszkodowań jest poważnym jarzmem, którego **młodzież niemiecka urodzona po wojnie nie chce na siebie przejąć.**

Bardzo inetresujące były wywody p. Mac Fadenna, który wspominał o **matactwach i machinacjach międzynarodowych sfer w Ameryce** i podał wniosek, ażeby kongres zajął się zbadaniem tych ciemnych operacji. Mianowicie Mac Fadden oświadczył, że banki te oddały znakomitą pomoc przy próbie zatajenia właściwego stanu i zdolności płatniczej Niemiec. Mac Fadden oświadczył, że pierwsze sprawozdanie Wigginsa o wysokości długów niemieckich wykazywało **raptem 50% obecnego zadłużenia.** To sprawozdanie wykazuje dokładnie te powody, dlaczego Niemcy w ubiegłym roku już nie skorzystali z postanowień planu Younga dotyczących procedury moratorium. Widocznie **w Niemczech obawiano się odkrycia właściwego stanu zadłużenia** jaki byłby dokonał komitet na podstawie planu Younga.

Okazuje się, że nowojorskie banki

przy układach z rządem Rzeszy i niemieckimi bankami domagały się **bardzo wyraźnie zabezpieczenia pierwszeństwa długów przed długami politycznymi** i, że dzięki ich zabiegom i poparciu Hoovera zostało uzyskane odroczenie zapłaty długów wojennych państw sojuszników. Obecnie jest zupełnie jasnym, że **banki nowojorskie w obawie**

utracenia ułożonych w Niemczech kapitałów, dążą do tego, ażeby znieść względnie zredukować reparaacje do minimum.

Mowa Mac Fadenna wywołała wielkie wrażenie, gdyż po raz pierwszy bowiem wykryte zostały wszelkie zakulisowe zabiegi, które zarpowadziły do obecnego stanu rzeczy. AR.

Prezent gwiazdkowy gen. Groenera

Ustawa o oszczerstwie państwowem stworzy w Niemczech ciszę cmentarną.

(Telefonem od własnego korespondenta)

Berlin, 21. 12. Jeszcze przed świętami Bożego Narodzenia ma się ukazać jeden dekret, który ma zawierać rozmaite techniczne uzupełnienia dotychczasowych rozporządzeń prezyd. Rzeszy, a w którym życzenia rozmaitych resortów ministerjaln. zostaną uwzględnione, a w szczególności zapowiedziane w mowie radiowej generała Groenera **rozporządzenie przeciwko „oszczercom państwowym“** ma się ukazać w tym oczekiwanym dekrete, którego opublikowanie nastąpi prawdopodobnie we wtorek wieczorem. Rozporządzenie

„przeciwko oszczercom państwowym“ jest najnowszym dorobkiem, **zabijającym do reszty swobodę prasy i myśli politycznej.**

Pomimo istnienia kodeksu karnego, rozmaitych dekretów prasowych i dekretu o ochronie czci jeszcze najnowsze rozporządzenie „przeciwko oszczercom państwowym“ jest ukoronowaniem mrówczej roboty rozwydrzonej biurokracji, która stara się na na każdym kroku doprowadzić do stworzenia **ciszy cmentarnej, przypominającej czasy Metternicha.** AR.

Niemieccy literaci szkalują Polskę na wyścigi.

Trzy fury drukowanego błota.

(Telefonem od własnego korespondenta)

Berlin, 21. 2. Tak zwana literatura propagandowa przeciwpolka została ponownie wzbogacona o trzy dzieła, z których jedno jest sceniczne, dwa inne zaś w postaci książek znalazły się na wystawach i półkach księgarskich. W ramach wydawnictwa „Deutsche Lande, Deutsche Städte“ (Niemieckie kraje, niemieckie miasta) ukazały się **2 tomy opisów miast „niemieckich“ Bydgoszczy i Torunia.** Opisy te zawierają architektoniczne szczegóły oraz przedstawiają **rozwoj niemieczyny w Toruniu i Bydgoszczy w ten sposób, że czytelnik odnosi wrażenie, że są to miasta niemieckie.**

Na scenie teatru „Komödienhaus“ w Berlinie wystawioną została sztuka znanego pisarza T. M. Lampla autora „Gazy trujące nad Berlinem“, pt.: „Ojczyzna“. Przedmiotem akcji scenicznej są **wypadki z trzeciego powstania na Górnym Śląsku w r. 1921.** Powstańcy polscy przedstawieni są jako **zwyródniałcy, pozbawieni jakiegokolwiek uczucia ludzkiego, którzy bestjałsko mordują, nieszczęśliwych Niemiaszków.** W szeregu obrazach opisywane są obszerne stosunki polityczne, ostatnia scena

zaś zawiera obraz mordu kapturowego za zdradę składu broni na rzecz Polaków. W ten sposób Lampel, który niedawno jeszcze był w szeregach pisarzy lewicowych, obecnie znowu prze-

Tam, gdzie stanie noga sanatorów...

Burdy i bójkę w Związku Obrońców Lwowa.

Warszawa, 21. 12. (Tel. wł.) Ze Lwowa donoszą o nowym skandalu w tamtejszym Związku Obrońców Lwowa. Już raz doszło tam **między sanatorami, którzy opanowali związek, do wielkiej bójkę.**

Wczorajszej niedzieli na walnym zebraniu doszło do **ponownej bójkę.** Kilkakrotnie legjoniści i czynni wojskowi wyrzucali swoich przeciwników. W końcu **wbrew opinii większości wybrano zarząd,** w wyniku czego powstała taka wrzawa, że **policeja zebranie rozwiązała.** Aresztowany został dotychczasowy skarbnik związku Targowski.

Lwowianie są z powodu tego skandalu bardzo przygnębieni.

Nowa placówka sztuki.

Warszawa, 21. 12. (Tel. wł.) W sobotę odbyło się uroczyste otwarcie nowego przybytku sztuki w Warszawie, mianowicie **pawilonu wystawowego instytutu propagandy sztuki przy placu Saskim** (obecnie marsz. Piłsudskiego). Mowę inauguracyjną wygłosił **minister Jędrzejewicz,** poczem zabrał głos prof. Skoczylas.

Trzęsienie ziemi odczuło na G. Śląsku.

Katowice, 20. 12. (PAT). Dziś w godzinach popołudniowych w okręgu przemysłowym Katowic dał się odczuć silny wstrząs ziemi, który trwał około 4 sekund.

Nowy milion lirów.

Glita del Vaticano. — Ukazał się dekret papieski, upoważniający do emisji w roku bieżącym nowego 1 miliona lirów w bilonie.

Gen. Honjo rozpoczyna ofensywę.

Stany Zjednoczone martwią się nie na żarty.

Londyn, 20. 12. Z Tokio donoszą, iż dowódca armji japońskiej w Mandżurji **gen. Honjo wystosował przez radio ultimatum do marszałka Czang-Sue-Lianga z żądaniem wycofania wojsk chińskich z Czin-Czou.**

Gen. Honjo zagroził, że jeżeli wojska chińskie nie opuszczą Czin-Czou 21 grudnia, wówczas wojska japońskie **rozpoczną przeciwko nim ofensywę.**

Według ostatnich wiadomości między przednimi oddziałami wojsk japońskich i chińskich rozpoczęły się już utarczki. Japończycy zajęli kilka wsi

wzdłuż kolej Mukden—Pekin, na której leży miasto Czin-Czou. Chińczycy po krótkich walkach wycofali się na południe.

Waszyngton, 20. 12. Stany Zjednoczone zawiadomiły rząd japoński, że **okupacja Czin-Czou byłaby uważana w Waszyngtonie za jaknajbardziej godną ubolewania.**

Szanghaj, 20. 12. W kołach dobrze poinformowanych oczekują ponownego wyboru Czang-Kai-Szeka na **premiera rządu narodowego za kilka dni.**

Pod choinkę obuwie **Bata**

Polecamy nasz obfity wybór pończoszek we wszelkich modnych kolorach i odcieniach, które gustownie uzupełnią obuwie Pani.

Fason 1645-20
Wytwornie ozdobiony boksowy pantofelek na pół-wysokim obcasie.

24.90

Fason 9905-03
Eleganckie zamszowe czółenka czarne lub brązowe na wysokim obcasie.

32.90

Fason 9837-21
Eleganckie półbuty lakierowane, które zdobyły wielkie powodzenie

9.90

Dla dzieci. Fason 9891-50
Wellingtonki z lakierowanej gumy w kolorze czarnym lub brązowym.

9.90

Fason 2862-01
Ciepłe całogumowe śniegowce dziecięce, obramowane aksamitem.

16.90

Fason 1875-98
Całogumowe śniegowce, gustownie ozdobione. Zapinane na zatrzask.

16.90

Fason 1885-05
Całogumowe czarne śniegowce na paseczku, z gustownym kołnierzykiem gumowym.

W rejestrze handlowym A. str. 70 wpisano dziś przy firmie Andrzej Turz w Więcborku, że udzielone firmie odroczenie wypłat uchylono uchwałą sądowną z dnia 27 listopada 1931 r. (26868)

Więcbork, dnia 11 grudnia 1931 r. Sąd Grodzki.

LICYTACJA.

We wtorek dnia 22 bm. o godz. 11-tej sprzedawane będą przy ul. Podwale 3 meble wszelkiego rodzaju:

3 wozy, polowczyk, maszynę do szycia, śniegowce, oraz kryształy i figury porcelanowe i t. d.

Maks Cichon
licytator i taksator
Chocimska 18, telefon 936.

PEŁNY WSPANIAŁY BIUST

rozwiąza wielokrotnie zalecany przez lekarzy „IDEAL-MIXTURE”. Okrągłość i jedność przy wątych ustrojach ciała występuje po większej części już po czterogodniowym użyciu. Gwarancja: zwraca się pieniądze w razie bezskuteczności. Cena: zł 2.—, 3 flaszki zł 4.50. (26869)

Dr. Nic. Kemény, Cieszyń, Skrzynka Poczтовая 1019 (Polska).

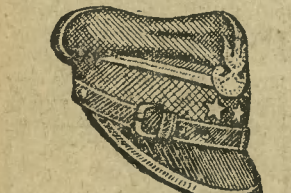
WIELKA NAGRODA!

Celem rozpowszechnienia naszego przedsiębiorstwa między czytelnikami niniejszego pisma, firma nasza postanowiła rozdać tytułem wielkiej nagrody rozmaite towary. Każdy czytelnik może otrzymać

zupelnie bezpłatnie (podług naszych warunków) premję w postaci kamgaru na ubranie, kostiumy damskie, bieliznę damska, męską posielową, kołdry watowe, zegarki, instrumenty muzyczne, aparaty fotograficzne, filmowe i inne przedmioty wartościowe, jeżeli nadesłanie prawidłowe rozwiązanie niniejszego zadania.

B-z p-a-y-n-e-a-k-l-cz-

Kreski należy zastąpić literami, aby otrzymać powszechnie znane przysłowie. Udział w konkursie dla otrzymania nagrody jest bezpłatny. Niema żadnego ryzyka. Niepowodzenie wykluczone. Rozwiązanie prosimy nam przysłać w liście, lub na zwykłej pocztówce z podan. dokł. adresem na co WP. otrzyma szczegóły i niespodz. Posiad. dużo listów dziękcz. Polska Samopomoc Włókiennicza, Łódź V skrzynka pocztowa 7, Oddział 12. (26863)

H. BUNN I SYN
BYDGOSZCZ, Gdańska 32
Telefon 2086 26448
Fabrykacja czapek wojskowych, urzędniczych i szkolnych Szable oficerskie Przybory mundurów Wysyłka pozamiejscowa.

Ceraty staniąły u Waligórskiego Gdańska 12 obok Hotelu pod Orłem. Hurt! Detail!

Przetarg przymusowy. Dnia 22. XII. br. o godz. 10 przed poł. sprzedam w Włelnie pow. Bydgoszcz najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą 5 świt, krowę i siewnik. Zbiórka reflektantów przy stacji kolejowej. (26879) Klóskowski, kom. sąd. w Byd.

Dla samo się golących najpraktyczniejszym podarkiem powszechnie używany (26861)

pasek „Zawisza” do ostrzenia brzytwy i Tamolina po goleniu. Ceny przystępne. Perfumerja i kosmetyki Piotr Kozłowski Mostowa 5. Zakład fryzjerski.

Używane pianina poleca z gwarancją (25642) B. Sommerfeld Bydgoszcz ulica Śniadeckich nr. 2 filja Grudziądz ulica Groblowa nr. 4.

20% zniżki! GWIAZDKOWA SPRZEDAŻ! 20% zniżki!

Bielizna (26872)
damska — dziecięca — męska — wełna — trykot — jedwabna

Swetry - Pulowery - Rękawiczki
damskie — dziecięce — męskie — wełna i trykot

Sończochy - Skarpetki
jedwabne — wełniane wełniane i fil de cose

poleca najkorzystniej firma

ST. KĘDZIERSKI
Gdańska 34

20% zniżki! z okazji proszę skorzystać. 20% zniżki!

Przy zakupie od 20 zł, para szpilek gratis

poleca swoje piwa (26851)

„Kozłak”
„Specjalne” i „Malta”.

Browar Braci Bratki
Telefon 251 i 1356

Liście tytoniowe z Hawany, Jawy, Brazylii,

używane są do wyrobu polskich cygar. Cygara są równie dobre, jak zagraniczne. Przygotujcie na święta dla siebie i gości znakomite:

Favoritas (lekkie, wyborowe) po 80 gr
Ratuszowe (średnie) . . . po 75 gr
Excelsiores (lekkie) . . . po 60 gr

Ceny
Kolekcje papierosowe w wytwornym opak. po 200 szt. zł. 33.—
" " " " " " 100 " " 18.—

Egipskie specj. 20 sztuk zł. 4.—
Gabinetowe " " " 4.—
Damesy " " " 2.20 (26859)

Czytajcie Dziennik Bydgoski!

KURSY ELEKTROTECHNICZNE dla monterów

przy Szkole Rzemieślniczej w Działdowie (Dworcowa 18) otwarte będą 11 stycznia 1932 r. i trwać będą 2 miesiące.

Kursy przeznaczone są dla osób, mających najmniej 3 letnią praktykę i chcących nabyć teoretycznej znajomości elektrotechniki w celu otrzymania koncesji. Opłata za kurs wynosi 120 zł. Na życzenie można mieć całe utrzymanie w Bursie szkolnej za 50 zł miesięcznie. Zgłosz. nadsyłać pocztą. (26835)

Zawsze, a specjalnie na święta polecamy

wina i miód Makowskiego

po cenach:

Nr.	gatunki	białe wytr.	1/2 b. złotych	1/2 b. złotych
1.	„Złota Reneta”, białe wytr.	2.25	1.25	
2.	„Złota Reneta”, białe półsl.	2.50	1.35	
3.	„Złota Reneta”, białe słodk.	2.75	1.45	
4.	„Vermouth”, lecznicze . . .	3.00	1.60	
5.	„Czerwone wytrawne	2.50	1.35	
6.	„Czerwone mocne”	2.75	1.45	
7.	„Portwejn krajowy”	3.50	1.85	
8.	„Tokaj”, deserowe	2.50	—	
9.	Miód „Piast”, trójniak . . .	4.00	2.50	
10.	„Królowa Renet”, łagodne	2.50	1.35	
11.	„Malaga Krajowa”, deser.	3.50	1.85	
12.	„Kruszwica”, wino jabłeczne	1.80	—	
13.	„Madera Krajowa”	3.00	1.60	
14.	„Reneta” sok jabłeczny. . .	1.50	0.85	
15.	Wino czerwone, półsłodkie	1.80	—	

Wyciąć! Zachować! Żądać!

Kierownik biur adwokacko-notarialnych

lat 36 — 6 lat praktyki, solidny, poszukuje posady.
B. Brocki, Bydgoszcz, Pomorska 10, part. Winkler.

Zabawki Kobiety

z powodu likwidacji 20 do 50% niżej cen zakupu, główki w wielkim wyborze. (26593)

Wylegała ul. Grunwaldzka 35.

mocne i zdrowe do roznoszenia mleka butelkowego, pieczywa itd. w godzinach rannych, ewent. z poparciem członków rodziny do 1. I. 1932 poszukiwane. (26-65)

Kalendarz

ścienny 26875 gratis
W. Małkowiak Toruń, Szeroka 24.

Garaze

od 15 zł do wynajęcia. „Stop”, Garaze, Śniadeckich 32. 24011

„Dekora”

Cdańska 10/165 I piętro (242-33)
tel. 226